

MAGYAR

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

IX. évfolyam, 283 (2567) szám.



Kedd



Nagyvárad, 1940 december 31

„Az 1941-ik esztendő meghozza történelmünk legnagyobb győzelmének beteljesülését”

Hitler birodalmi vezér és kancellár napiparancsa a birodalmi véderő katonáihoz

Berlinből jelentik: (NTL.) A Führer, mint a véderő legfőbb parancsnoka, az évforduló alkalmából a következő napiparancsot intézte a véderőhöz:

— *Katonák! a nagy Németbirodalom nemzeti szocialista védereje az 1940-ik háborús évben egyedülálló, dicsőséges győzelmeket aratott. Példátlan bátorsággal szárazföldön, tengeren és levegőben megverte az ellenséget. A ti hősiességetek és katonai tudásotok megoldott minden feladatot, melyet kénytelen voltam rátok bízni. Fegyvereitekkel legyőztétek az ellenfél harcoló erőit, az általatok megszállt területet pedig erkölcsileg hódítottátok meg, büszke magatartásokkal és mintaszerű viselkedésekkel. Hála a ti nagyszerű katonai erényeiteknek, a német véderőnek sikerült néhány hónap alatt, világtörténelmi küzdelemben, a világháborúban vívott, hiábavaló, hősies harcát utólag megkoronázni és sikerült a meghódolás gyalázatát a compiégnai erdőben véglegesen lemosni. Mint legfőbb parancsnok, köszönetet mondok nektek, hadsereg, haditengerészet és légiéri katonái, a ti felejtethetetlen teljesítményeitekért. Azonban köszönetet mondok nektek az egész német nép nevében is. Megemlékszem azokról a bajtársokról, akiknek ebben a küzdelemben életüket kellett adniok népünk jövőjéért. Éppúgy megemlékszem a szövetséges Olaszország bátor katonáiról, akikkel együtt a demokratikus háborús uszítók, valamint a mögöttük álló zsidó kapitalisták akarataiból tovább kell folytatni ezt a háborút. Egy összeomló világ képviselői azt hiszik, hogy 1941-ben talán mégis el tudják érni azt, ami a múltban nem sikerült nekik. Mi készen állunk olyan mértékben feljegyverkezve, mint soha még. Tudom, hogy mindenki közületek meg fogja tenni kötelességét. Az Uristen nem fogja elhagyni azokat, akik egy egész világtól fenvegetve, bátor szívvel el vannak tökéve, hogy maguk segítsenek önmagukon. Katonái a nagy Németbirodalom nemzeti szocialista véderejének! Az 1941-ik év meg fogja hozni történelmünk legnagyobb győzelmének beteljesülését.*

Hitler személyesen válaszol Roosevelt beszédére

Rómából jelentik (MTI): Az olasz sajtó vezércikkeiben foglalkozik Roosevelt beszédével. A *Popolo di Roma* szerint Roosevelt olyan játszmára kötelezte el magát, amelyben magának az Egyesült Államoknak legfontosabb érdekei kerülhetnek a játékba. Ezt a játszmát Roosevelt balkézrel játsza.

Jól értesült körökhöz szerzett értesülés szerint Hitler válaszolni fog Rooseveltnek, de még nem tudják, milyen alapon: hivatalos nyilatkozatban, vagy pedig beszéd formájában.

A *Corriere della Sera* szerint Amerika semlegessége most már Nagybritannia oldalán való beavatkozásnak alig ütölt formájára korlátozódott. A tengelyhatalmak minden önámítás és félelem nélkül vesznek tudomást minderről, mint a nemzetközi politikának olyan alakjáról, amellyel szemben ott áll a háromhatalmi szerződés.

London elégedett

Belgrádból jelentik: A Politika berlini jelentése szerint illetékes német körök a Roosevelt beszédével kapcsolatos kérdésekre az újságíróknak így nyilatkoztak:

— Amíg a legmagasabb helyen a beszédet a leggondosabban át nem tanulmányozzák, magyarázatot nem fűzhetnek hozzá. Ennyi bi-

zonyos, hogy rendkívül éles volt a beszéd. Berlinben úgy tartják, hogy Roosevelt beszédére maga Hitler fog válaszolni. A külügyminisztérium a jugoszláv újságíróknak azt válaszolták, hogy mivel idáig nem kaptak utasítást, nem hajlandók a beszédrel kapcsolatban nyilatkozni.

Londonban Roosevelt beszédét mint a realitások és háborús biztosítékok leszögezését üdvözölték.

„1941 döntést hoz a hatalmak között.”

A bolgár hadügyminiszter beszéde az egészséges és életképes népek győzelméről.

Szófiából jelentik (Német Távirati Iroda): Daszkalov tábornok hadügyminiszter parancsot intézett a bolgár hadsereghez, amelyben megemlékezett Bulgária ezévi külpolitikai sikeréről és kijelentette, hogy az 1941. év döntést hoz a hadviselő hatalmak között. A harcból győztesként az egészséges, erős és életképes népek fognak kikerülni. Az új esztendőben még inkább, mint eddig, egységre, okosságra készenlétre és áldozatkészségre lesz szükség. Mindenkinek meg kell maradnia a helyén, csak így szolgálhatja mindenki jól a hazáját.

„Elszigetelt ország, amelyet senkisémet ért meg”

Antonescu román államvezető újévi szövege

Bukarestből jelentik: (MTI.) Antonescu tábornok az újesztendő küszöbén, szöveget intézett a nehéz gondokkal küzdő falusi lakossághoz, munkássághoz, majd a gazdagokhoz és végül a hadsereghez. A hadsereghez intézett szavaiban hangoztatja, tudatában van annak, hogy a tisztek és katonák szeretnék lemosni a hadsereget ért gyalázatot. Ezt annál inkább megérti, mert ő is ez a gondolat foglalkoztatja.

— Kívülről semmi támasz. — folytatja. — Egy elszigetelt ország, amelyet senkisémet ért

meg, hanem amelybe mindenki beherug. Amennyire csak tudtam, igyekeztem három nap alatt javítani ezen a gyászos helyzeten. Az ország anarchia és idegen megszállás küszöbén volt és forradalmon ment keresztül.

Öregét és fiatalát egyaránt együttműködésre hívott fel a román államvezető és hangoztatta, hogy az ország helyreállítása érdekében csak az egység szeresheti meg a román népek összességét.

A tizedik esztendőben

Irta: dr. Paál Arpád

Eppen most, a magyarrá vált újesztendőben, a „Magyar Lapok” élete is jubiláris évbe érkezett. Megértük utba indulásunk évtizedes fordulóját. Emlékszünk, ahogyan az 1931-ik év Szilveszter-éjszakáján körforgógépünk az első nehéz dübörgéssel új lapunk első számának világrahozatalával küzdött. Körülállottuk az induló gépet, mely még tépte-szaggatta az első példányokat. Aztán csavarokat, hengereket kellett még igazítani, az először megírt szövegeket is újakkal pótolni, hogy a tervezett megjelenés késedelmét friss anyaggal hozzuk helyre. Végre is háromszoros újjákezdés után szökkenhetett elő a gép fogai közül az „Erdélyi Lapok” első ép száma.

Akkor, kezdetben még „Erdélyi Lapok” volt a nevünk. De fennállásunk további folyamán az „Erdélyi” szót a sajtócenzúra helynév-írási romanizálás alá kívánta venni, s csak „Ardeali” formában akarta engedélyezni. Ezt az erőltetést a „Magyar” szóval védtük ki, s azóta lett az „Erdélyi Lapok”-ból „Magyar Lapok”. Ezzel a változtatással is csak a belső lényeg változatlanágát jeleztük. De most utólag valami jelképes ráutalást is látunk abban, hogy az „erdélyi” fogalmat a „magyar” fogalommal kellett helyettesítenünk. Sokat és mindent kifejező képlet ez éppen arra nézve, hogy az erdélyiséget a magyarság paizsával lehet a legjobban megvédeni.

Egyébként indulásunk sok ellentétes szempontot zavart. Az akkori időkig kialakult sajtóhelyzet nem szívesen fogadta a keresztény magyar irányzat első hithirdetőjét itt, az erdélyi tájakon. A „keresztény” szót tudatlanul is, tudatosan is félremagyarázni igyekeztek, s irányadó magyar körök is eljutott az olyan bizalmatlansággeltetés, hogy felekezeti egység-bontást akarunk felszítani a magyarságban. Viszont az irányadó román körök előtt magyarságunk kihangsúlyozását igyekeztek gyanuba keverni, hogy azzal itt, az akkori nyugati román határszelen kétszeres veszedelmet jelentünk az államépség szempontjából. Az üzleti ellenfelek is igyekeztek lapunk terjesztését meggátolni, hol a közönség bojkottja fölkelésével, hol az üzletnek lapunk kiküszöbölésére szervezésével, hol a lapárúsítók visszariasztó leterrorizálásával, hol még azzal is, hogy a vasúti csomópontok embereit lapunk szállításának az elkészletetésére lefizessék.

Külön pontok voltak még velünk szemben, bár többnyire szövetségesek a többi ellentétes fronttal úgy a tulzó román sovinsták, mint a kommunisták. Nagyváradon különösen rítkító volt a hangjuk az előbbieknél, hiszen statáriumos lelövetésünkre is adtak ki lapjukban nyílt biztatást. Éppúgy különösen erős volt Nagyváradon a kommunisták szervezete is. Mindjárt a kezdő hónapokban megtisztelték minket azzal, hogy ablakbeverő tüntetést rendeztek ellenünk, s köveket és tégladarabokat dobáltak íróasztalainkra. A hivatalos hatalom elnézte ezt a romboló rántkímadást, hiszen két véglet harcának tekintette, mely két véglet között az ő szemében mi voltunk a rosszabbak.

Ennyi ellentétet kellett megküzdönnünk, s ami erők és indulatok már kezdetben jelentkeztek velünk szemben, azok több-kevesebb módosulással később is sokszor éreztették ma-



ÖREG LÁMPÁK MELLETT ÜLNI!

C SERÉLJE KI ÖRÖG

TUNGSRAM
KRYPTONPA



gukat. Ezek összejárszásának köszönhetjük tizenkészeri betiltásunkat is, mely többször irányult arra, hogy véglegesen megszüntesse a lap életét. Azonban a lap már évről-évre mind erősebb közéleti irányt képviselt, áldozatos közönség is sereglett körénk, s munkaszervezést is vittünk végbe és becsületes megélhetések rendszerét is jelentettük. Ezt az erkölcsi és anyagi komplexumot mégse lehetett hirtelen úgy szétadni, hogy munkazavar, társadalmi békétlenség és külföldi kellemellen visszhang ne támadjon miatta. Végző sorban ezek megfontolása bírta rá az akkori államvezetés belátóbb tényezőit, hogy a betiltásokat rendre-rendre feloldják rólunk. Utolsó betiltásunkat pedig a magyar uralom jövetele söpörte el fejünk felől.

A betiltások sora azonban inkább negatív képet ad tizéves életünkről. Jó lelkismerettel arról is számol adhatunk, hogy népkisebbségi sorsunkban a keresztény magyar testvéri összetartás szószólói tudunk lenni. Hálát adunk érte Istennek, s népünk hitbuzgó és nemzelhű lelkének. Az egyszerű életben való megnyugvásnak, a magunkban való elmélyülésnek, a magunkon segítő hasznos és célszerű szövetkezésnek, a néptársadalmi közösségek létrehozatalának igyekeztünk biztatói, buzdítói és felszökentői lenni. Ami életirányt így mutathattunk, az nem maradt megértés nélkül. A világpolitikáról való tájékoztatásaink is itt Erdélyben először mutattak rá a tengelyhatalmak döntő

jelentőségére, s a magyarság sorsának ezzel való összekötöttségére. Sokszor ért emiatt támadás és téves megítélés, de végül is, mikor a Felvidék felszabadulásával a magyar sors jó fordulathoz érkezett, az általános közhangulat is meglátta tájékozódásaink helyességét.

De a világpolitika hullámzásai nem jelenthetnek az emberiségre és a népekre nézve örök irányt. Azok a hullámzások is alá vannak vetve a Mindenható életörvényeinek. Isten akaratának a keresése adja meg az élet legfőbb eligazodását, s így az eget elérő hit az, ami a népeket legbiztosabban vezetheti. A mi kereszténységünk is így lehet népünk olyan irányítója, mely az ellentétek és világviharok fölött is a kiegyenlítés nagy útját mutatja. Az öröklét magasságából nézve minden kis dolognak, minden névtelenségnek megvan a maga nagy értelme és rendeltetése, sőt a kis és névtelen létezőeknek méginkább, mint a mesterkelt és természetellenes nagyságoknak. Népkisebbségi sorsunkban ez a keresztény útmutatás volt a legnagyobb vigasztalásunk, s ezért lett önkéntelenül az egyházak élete az, mely körül népi, nemzeti életünk is legszervezettebben tömörülhetett. Alázatos önértékeléssel vallhatjuk, hogy lapunk ennek az erkölcsi irányzatnak volt az öntudatos szóvivője. És ami hithűséget és néphűséget így önbizalomra sarkalhattunk, az elmúlt évtizedből arra tekintünk vissza legjőlesőbbben.

Most, a tizedik esztendőben, immár a magyar felszabadulás örömei között a nagyobb magyar területekkel való összeszerveződés gondolataihoz is eljutottunk. Meg kell találnunk az örömek és gondok között az üdvös egyensúlyozódást. A mulból elhoztuk a hithűség és néphűség tapasztalatait, beidegzését és erkölcsét. Ezzel kívánunk tovább is szolgálni és minden életkérdésre megoldást találni. A felszabadulás a nagy magyar sajtót is elhozta területeinkre, s így országos vonatkozású kiterjedésekre nem törekedhetünk. De a helyi és vidéki vonatkozásokban annál inkább meg kell látnunk falvaink, városaink, város-széleink, kisembereink,



szegényeink és névtelenjeink sorskérdéseit, s keresnünk kell a hithűség és néphűség kiegyenlítő jóságait ezekre a sorskérdésekre.

A hithűséggel megtaláljuk az élet iránti bizodalmat, s a kötelességteljesítésben és munkában való kitartást. A néphűséggel megtaláljuk a néptársaink iránti szeretetet és az ország érdekei iránti odaadást. Így a kicsinyek életének szemlélete és az értettük való szószólás sohasé válhatik kicsinyességgé. És amit elhagyunk a munkaterület szélességéből, azt megnyerjük a munkaterület mélységeiben. A távlatok talán kisebbek lesznek, de a közelségek és bensőségek nagyobbak. Ennek a megérezésével kezdünk tizedik munkaszervezőnk szolgálataiba. Buzgó szívvel kérjük a jó Istent, hogy amint eddig is segített, ezután is segítsen meg minket.

Erdélyi Napilapok Budapesti Központi Irodája

Irodavezető: Dr. Láng János

Bpest. Ferenc-krt. 39.

B. U. E. K.

Német püspökök újévi üdvözlő távirata Hitler vezérhez

A Pest írja: Mint Berlinből jelentik, a német püspöki konferencia nevében Bertram hroszlói hercegérsek üdvözlő táviratot küldött Hitler vezér és kancellárnak. A táviratban a püspökök azt a reménységüket fejezik ki, hogy a jövő év a német népek meghozza a békét és a nagy birodalom hosszú évekig az újjáépítés nagy munkájának szentelheti magát.

Időjárás

Elénkebb nyugati, északnyugati szél. Több helyen havaseső és havazás. A hőmérséklet az ország keleti felében még emelkedik.

Narancs, mandarin, maróni

és összes déligyümölcsök
angró árban kaphatók

Fructus

cégnél

Hlatky Endre utca 8

Székely posztóház

Szent László tér
Sas-palota

Olcsó szövetség P. 8.60 tól a legkiválóbb minőségig.

Kör Mozgó (Kat. Kör.) Szilveszteri és újévi műsora:

A gorodi fogoly

Minden előadásán fellép **KOBOR JANCSI** a fővárosi **Beketov cirkusz** hírneves énekes bohóca ragyogó önálló műsorával.

Fővárosi műsor! — Nagyszerű szórakozás!

Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óraker. — Szilveszter este 11 óraker. — Vasárnap és ünnepnap d. e. 11 óraker **matiné**. — Helyárak: 1 P., 0'80 fillér és 50 fillér.

A legizgalmasabb orosztémájú magyar film! Egy hadifogoly magyar főhadnagy és egy orosz bárónő nagy szerelmének romantikus története.

Főszereplők: Pethő Attila, Ajtai Andor, Adorján Eva, Baló Elemér.

A felszabadulás óta Bihar megyében közel húsz községben alakította meg gazdaköreit az EMGE

Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, az Erdélyi és erdélyrészi területek visszatérése után a magyar kormány felfüggesztette a román alapítású Bihar megyei Mezőgazdasági Kamara működését és tevékenységi körét az EMGE 1. eni szervevé ruházta át. A miniszterelnök intézkedésére a Kamara vagyonát s illetményeit is átadták az EMGE-nek.

Koppány Rezső felügyelő vezetése alatt az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület hozzájárult a munkához s elsősorban azokban a községekben és falvakban alakították meg a gazdaköröket, ahol még nélkülözték azt a földművelők.

A felszabadulás óta átlag minden héten megalakult két gazdakör. Így megalakították a gazdakört Nagyszántón, Csokalyon, Borson, Kiskekiben, Erolasziban, Erköbökuton, Asszonyvásáron, Mácsán, Nagykágyán, Váradszöllősen, Várdelencén, Biharszentandrason, Jákóhadoson, Nyüveden, Pelbárthidán. A közeli napokban kerül sor Fugyiban és Fugyivásárheleyn a gazdakör megalakítására. Ezenkívül több helyen átszervezték a gazdakört.

Az EMGE-nek az a szándéka, hogy minden egyes magyar községben megalakítsa a gazdakört s beszeresse a gazdakörbe a magyar gazdákat, még az olyan községekben is, ahol csak számottevő magyar töredékek vannak. A gazdakörök megalakítását azért látja oly fontosnak az EMGE, mert ezeknek a szerveknek a révén osztják ki a gazdáknak a tavaszi vetőmagvakat.

Adjon Isten

boldog újszentdőt ezen a szép, magyar földön. Őszinte szívvel kívánunk mindenkinek

szébb jövőt

az 1941-es esztendőre: szébb jövőt, munkát, jó termést és békességet.

ORION RÁDIO



Uj-Nagyvárad arca

A Köröspart szépítése. A városi belső közlekedés rendezése. A városkörnyéki telepek kisajátítása

A lap vasárnapi száma Árvay Árpád cikket közlött, mely Csitáry Béla székesfehérvári polgármesternek Nagyvárad városfejlesztési programjára vonatkozó elgondolásait vázolta.

Megelégedéssel értünk egyet a cikkel abban, hogy a városfejlesztés legfontosabb problémái közé tartoznak a vár kiszabadítása, jó utcaburkolatok létesítése, a piac rendezése, a két gyógyfürdő bekapcsolása, a szőlőhegy parkosítása és mindenekelőtt — a városrendezési terv megalkotása. Tulajdonképpen ez az utóbbi magában foglalja az előzőeket és csak ez lehet a garancia annak az emlékiratnak, amelyet Csitáry polgármester a cikk befejező sorai szerint a belügyminiszterhez fog felterjeszteni.

Igyekeznünk kell azonban, hogy a messziről jött friss szemű kiküldött meglátásai mellett ne maradjanak el azok a megállapítások sem, amelyeket mi, itthon ülők, hosszú évek óta teszünk, anélkül azonban, hogy a dolgokon segíteni tudtunk — vagy talán csak segíteni is mertünk volna.

Három ilyen megállapítást tartok fontosnak, melyek sorrend szerint városunk fenti rendezési tervének egyik-másik pontját meg is előzhetik. Alig hiszem, hogy két olyan figyelmes szemlélő, mint Csitáry és Árvay, ezeket ne vették volna észre, de a felsorolásból mégis kimaradtak.

Az első az, hogy Nagyvárad rendezését és szépítését szóba se lehet hozni a Körös megemlézése nélkül. Lehet-e közömbös az, hogy városunk áldásának, a keresztülfolyó Körösnek partjai szempihentető tájképszeget adnak-e, vagy jelentős hosszban személtlerakodó helyeket? Mennyi szépnek lehetőségét nyújtja egy rendezett folyópart úgy a partfalak, mint a hidak, épületek, ligetes partok szempontjából? Kihasznált-e ebből városunk eddig annyit is, mint egy hasonló fekvésű ötödnagyságu nyugali város? Komoly erőfeszítések történnék ar-

ra, hogy a nagy autótú lehetőleg a város legbelsőbb részein vezetessék keresztül, hogy annak mentén kulturánkhoz illő dísz és hasznos berendezéseket létesíthessünk. Ugyanakkor a természetadta szépségű és hasznosságú Körös mostoha elbánásban részesül. Kérnünk kell tehát Körösünk számára a város rendezésénél és szépítésénél az öt megjelölt fontos szerep kiosztását.

A második, említés nélkül maradt pont a városi közlekedés kérdése. Ha egy idegen a város térképére tekint, érthetetlennek fogja találni, hogy pl. az Aradi-utca villamossal csak kerülővel, a Szent László-téren át lehet eljutni és nem a Széles-utcán és a nagy Körös hídán át. Anélkül, hogy a fürdő-villamosok fontosságát kisebbíteném, állítom, hogy sorrend szerint ennek az összekötő vonalnak kiépítésével sürgősebb szükségletet oldunk meg. Kérjük a város vezetését, tűzze napirendre ennek a régen esedékes kérdésnek a megoldását is.

A harmadik, ami említés nélkül maradt, a legkényesebb. A Nagyváradot falusi színvonalra süllyesztő, életképtelen telepekről van szó. A nagy háború előtt a város vezetősége még elkezért harcok árán sem volt hajlandó a város szempontjából fölösleges terhet jelentő telepeket engedélyezni. Példák erre a Hevesi- és Nilgesz-telepek. Az volt a felfogás, hogy a város terjeszkedését szabályozni és irányítani kell és csak akkor engedélyezni, ha bizonyos előfeltételek adva vannak. A forradalom utáni idők rosszul sikerült lakáspolitikája, majd pedig a városra nehezedő románosítási törekvések e tekintetben kivették a város kezéből az irányító hatalmat. Az eredmény az lett, hogy egyes favorizált és ma már eléggé rendezett utcások kivételével a város még a jó falu színvonalát sem elérte, egészségtelen, rendezetlen, kulturálatlan, szennyes telepekkel van körülvéve. Semmi reményünk nem lehet arra, hogy ezek

belátható időn belül rendes utcaburkolatot, vízvezetékot, csatornákat kapjanak. Erre nemcsak a maguk erejéből nem képesek, de még a város többi egészséges és jobban szituált részének anyagi erejével sem. A vályoggal épített, primitív kivitelű, kisértékű házacsok a falusi nép céltalannak bizonyult becsődítésével akarták módosítani a város ősi jellegét és egy egész sereg szociális, gazdasági és közegészségügyi bajnak lettek okozójává. A város rendezési tervének ezeket az életképtelen, csak teherként jelentő telepeket már nem szabad tartalmazniuk. A város szempontjából gazdaságosabb és észszerűbb e telepeket kisajátítani és parkírozni, mint a közművekre várakoztatni. A lakosságot pedig türelmes időprogrammal részben a város egészséges részébe kell áttelepíteni, részben saját érdekükben a falvaknak és eredeti foglalkozásuknak visszaadni.

E három ponttal természetesen nem merül ki a program, de polgári kötelességnek tartottam ezekre a figyelmet ráirányítani.

Nagyvárad, 1940. december 29.

Megyeri Ferenc,
mérnök.

A fenti hozzászólást nemcsak szerkesztőségünk, hanem a város közönsége is csak a legnagyobb örömmel fogadhatja. Mindhárom szempont, amire Megyeri Ferenc a figyelmet felhívja, a város helyes rendezése céljából igen megszívlelendő. Különös figyelmet érdemelhet a telepek helyzetének kérdése. A jelenlegi teleprendszer valóban szegylene Nagyváradnak s az csak a letűnt Oradea-Mare nevéhez és birtoklóihoz méltó. Be kell vallanom, hogy Csitáry Bélával folytatott beszélgetésem során szóba került ez a kérdés is. Ő is nagyon jól látta, hogy Oradea vezetői nagyot vétettek a város érdekei ellen, amikor a telepi nyomorfalvakat a jelenlegi formájukban és állapotukban létrehozták.

Bár nem vagyok építési szakember, ennek a kérdésnek a megoldását igen nehéznek tartom. A helyes megoldás ugyanis nem történhetik meg anélkül, hogy a város a szociális és méltányossági szempontokat a legmesszebbmennyire szem előtt tartsa, ez pedig igen nagy anyagi áldozatokat követel. A telepek átrendezését ezért a városfejlesztési tervbe fel kell venni és meg kell keresni a pénzügyi feltételeket, melyek ezt lehetővé teszik.

Hogy pedig cikkemben ezt a kérdést nem tárgyaltam, annak a helyszükén kívül az volt még oka, hogy ebben a tekintetben sokkal szakszerűbb és terjedelmesebb hozzászólást tartottam kívánatosnak. Megyeri Ferenc hozzászólását tehát mint ilyen, a legnagyobb örömmel üdvözlöm.

Árvay Árpád.

KORONA Mozdó
Tel. 13-51. Sas palota

MESEAUTO

PERCZEL -- TÖRZS -- KABOS -- GOMBASZOGI -- WAYGAND

Előadások d. u. 3, 5, 7, és 9 órákor. — Ujévkor d. e. 11 órákor matiné, olcsó helyárrakkal.

Változás a földművelésügyi kormányzat vezetésében

Teleki Mihály gróf lemondott. — Báró Bánffy Dániel erdélyi képviselő lett az új földművelésügyi miniszter

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Magyarország kormányzója a következő legfelsőbb elhatározást, illetőleg kéziratokat bocsátotta ki:

„A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére vitéz gróf széki Teleki Mihály m. kir. titkos tanácsos, földművelésügyi minisztert ettől az állásától saját kérésére felmentem és m. kir. földművelésügyi miniszterré báró losonczy Bánffy Dániel földbirtokos országgyűlési képviselőt kinevezem.

Kelt Budapesten 1940. december hó 30-án. Horthy sk. gróf Teleki Pál sk.”

„Kedves vitéz gróf Teleki! Sajnálattal teszek eleget kérelmének s a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt földművelésügyi miniszteri állásától felmentem és ez alkalomból több mint két éven át buzgó odaadással teljesített szolgálataért teljes elismerésem fejezem ki.

Kelt Budapesten, 1940. december hó 30-án. Horthy sk., gróf Teleki Pál sk.”

„Kedves báró Bánffy! A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt m. kir. földművelésügyi miniszterré kinevezem.

Kelt Budapesten, 1940. december hó 30-án. Horthy sk., gróf Teleki Pál sk.”

A Magyarország írja: A hivatalos lap keddi száma közli vitéz gróf Teleki Mihály fel-

Függönyrojtok,

butorpaszományok, ruhadiszek, pongyolassinorok, házikabát diszek olcsó termelői áron kis mennyiségben is kaphatók

SEILER paszományosnál,
Kossuth Lajos utca 9. szám. (Az udvarban)

mentését a földművelésügyi tárca vezetése alól és közli egyúttal bár losonczy Bánffy Dániel földművelésügyi miniszterré történt kinevezését. Ezzel megoldódott az erdélyiek képviselete a kormányban. A földművelésügyi miniszter a román megszállás alatt a gyulafehérvári egyház gondnoka volt. Román uralom alatt birtokain gazdálkodott és különösen az erdőgazdálkodás terén elért eredményeivel tette Európaszerte ismertté nevét.

Báró losonczy Bánffy Dániel 1893 szeptember 18-án Nagyenyeden született. Báró Bánffy Kázmér egykori alsófehérmegyei alispán fia és báró Bánffy Dezső egykori miniszterelnök unokája. Középkorait a soproni ág. ev. főgimnáziumban végezte, majd gazdasági főiskolai tanulmányokat végzett Kolozsváron a m. kir. gazdasági főiskolán. 1914-ben bevonult. Résztvett a világháborúban a II. cs. kir.

huszárezred kötelékében. 1916 őszén súlyosan megsebesült, ami a további katonai szolgálatra alkalmatlanná tette. Kivételései: Katonai Erdemkereszt, Signum Laudis, Kisezüst vitézségi érem. Erdély elszakítása után a román impérium alatt birtokán gazdálkodott és Európaszerte ismertté tette nevét, különösen az erdőgazdálkodás és fakereskedelem terén. Gazdasági kérdésekben rendkívül vezetés határozott egyéniség. Szilárd jelleme, férfias bátorsága szűkebb hazájában tisztelté tette nevét. Foglalkozott a közügyekkel is. Az egyházi közügyekben, mint az erdélyi református egyházkerület gyulafehérvári gondnoka vett részt.

SZÉKELYFÖLDI KÉPVISELŐK ÉS FŐISPÁNOK ÉRTEKEZLETE MAROSVÁSÁRHELYEN

Marosvásárhelyről jelentik (MTI): A székelyföldi képviselők és a székely megyék főispánjai vasárnap Marosvásárhelyen értekezletet tartottak. Az értekezlet, melyet szűkkörű értekezlet előzött meg a koradélutáni óráktól

A budapesti

MERINO

posztókereskedelmi rt.

Nagyváradon

Rákóczi-ut 3. sz. alatti fióküzlete

január elején megnyilt.

késő éjszakáig tartott. Az értekezlet lefolyásáról hivatalos jelentést nem adtak ki. Kiszivárgott hírek szerint a megbeszélések az Erdélyi Párt alakulásával állottak összefüggésben.

Dr. LANG JÁNOS

okl. közgazda, v. egyetemi tanársegéd

Hirdető Vállalat

Bpest. Ferenc-krt. 39.

B. U. E. K.

Napirenden vannak a politikai gyilkosságok Romániában

A határmenti magyar lakosság teljesen ki van szolgáltatva a fölfegyverzett románoknak.

Marosvásárhelyről jelentik (Bud. Tud.): A román uralom alatt levő területről a napokban átszökött magyar területről Perilog Maxim gör. keleti vallású román csendőrmester és felesége. A Küküllőn szöktek át és jelentkeztek a székelykeresztúri csendőrségen. Előadták, hogy azért szöktek meg, mert Romániában senkinek sincs biztonságban az élete. Nem lehet tudni,

kit, mikor és hogyan gyilkolnak meg, orvul. A csendőrök, akik a régi uralom alatt szolgáltak, mind kivégzik. Őt is többször megfenyegették. November 26-án Bukarest környékén 64. Ploesti környékén 200 csendőrt végeztek ki, amiről hivatalos jelentést nem adtak ki. Az egész ország forrongásban van. A politikai gyilkosságok napirenden vannak. A katonai szolgálatot teljesítők legnagyobb része megbízhatatlan.

A határmenti román lakosságot az ottani hatóságok felfegyverezték, úgy, hogy a védtelen magyar lakosság ki van szolgáltatva nekik.

A községekben a jegyzőknél mindenütt névjegyzékek készülnek azokról a magyar lakosokról, akiket a román hatóságok mindenükből kifosztva át akarnak tenni a határon.

Bukarestből jelentik (Német Távirati Iroda): A Romániában tartózkodó német katonai küldöttség a német oktató csapatok tartózkodási helyein mindenütt megkezdte a nélkülözö lakosság ellátását. Német tábori konyhákról meleg étellel látják el a lakosságot. Elsősorban karácsonykor osztoztak ki élelmet és a kiosztást azóta hetenkint megismétlik. A román sajtó beszámol arról, hogy a német oktató csapatokat Németországból látják el élelemmel, jelenlétük tehát pillanatig sem befolyásolja a román lakosság ellátását. Hetek óta érkeznek Romániába élelmiszerszállítmányok Németországból, melyeket raktárakban halmoznak fel.

Telefon: 18-01.

Belvárosi Mozgó.

Telefon: 18-01.

Közkívánatra január 1-én újévi napján, utoljára:

„Sok hü hó Emmiért“

Az egész ország figyelme fordul a január 2-iki, csütörtöki diszbemutatónkra:

Bemutatóra kerül Pestet megelőzve:

TOKAJI ASZU

Osbemutató!

Magyarországon először itt!

Osbemutató!

Parádés szereposztás:

Fedák Sári

Páloczy László

Bilicsi Tivadar

Bihary József

Pethes Ferenc

Bordy Bella

Erdélyi Mici

Keéry Panni

Irla: Szilágyi László.

Rendezte: Bánky Viktor.

Zene: Eisemann Mihály.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Telefon: 12-27.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság átvette az Első Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság állományát

Az Első Erdélyi Általános Biztosító részvénytársaság folyó évi december 10-én Kolozsváron tartott rendkívüli közgyűlésében kimondotta, hogy a társaság működését ez év december 31-én a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek megszünteti, teljes biztosítási állományát — tehát a kár- és baleset-, valamint az életbiztosítási szerződéseket — 1941 január 1-ével az Első Magyar Általános Biztosító Társaságra átruházza és székhelyét Nagyszébenbe helyezi át.

Az Első Erdélyi Általános Biztosító részvénytársaság volt üzletfeleit 1941. január 1-től kezdve ennélfogva az élet-, tűz-, betörés-, autó-, baleset-, szavatosság-, üveg-, géptörés- és állatbiztosítási ügyekben az „Első Magyar” kolozsvári, nagyvárad, marosvásárhelyi és szatmári főigénykései fogják kiszolgálni.

Ez a fentiekben röviden ismertetett művelet különös jelentőséget azáltal nyer, hogy az „Első Magyar” — minden más magyar és Magyarországon működő külföldi biztosító társaságot megelőzve — gondoskodott arról, hogy az érdeklőkhöz tartozó román vállalatnál az 1940. augusztus 30-iki bécsi döntés időpontja előtt kötött életbiztosítások az esedékesség (halálozás, lejárta) bekövetkeztekor azonnal a teljes összegben kifizethetők legyenek. Az „Első Magyar” az „Első Erdélyi”-től átvett életbiztosítási kötvényekre — a fennálló jogszabályoknak és a kötvényfeltételeknek megfelelően természetesen új kölcsönöket is folyósít.

Az „Első Magyar”, a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító társaság ezzel is igazolta azt a bizalmat, amellyel iránta a biztosító közönség legszélesebb rétegei az alapítás — 1857 — óta viseltetnek.

Engedélyezett **ONGYUJTÓK**

Haslinger ékszerésznél Rákóczi-út 8. sz.

* **Otthona kényelmes és izléses lesz**, ha „Arta” butorokkal rendezi be. „Arta” Butorcsarnok, Nagyvárad, Gróf Bethlen István utca, Pannónia szálló mellett.

* **Amerikai ötlet és szokás**, hogy a nagy filmek ősbemutatóit, mielőtt azt a metropolisok előkelő bemutató színházai mutatnák be, egy nagy vidéki mozgószínház tűzze műsorára. Ebben a rendkívüli kitüntetésben részesül jelen esetben a nagyvárad közönsége is, amidőn a Belvárosi Mozgószínház Fedák Sári nagy érdeklődéssel várt legszebb filmjét a „Tokaji aszút”, minden áldozatot meghozva, tüzte műsorára, megelőzve ezzel a budapesti promier színházakat. Értesülésünk szerint a díszbemutatón a meghívott előkelőségeken és a sajtó képviselőin kívül a budapesti napilapok filmrovat vezetői, sőt igen sok fővárosi filmrajongó és szakember vesz részt, akik ne makarják elmulasztani az alkalmat, hogy Fedák Sári ezen legnagyobb filmjének bemutatóján jelen ne legyenek. A díszbemutató a Belvárosi Filmszínházban 1941 január 2-án lesz.

Legszebb, legolcsóbb fényképek

RÓNA fényképésznél

Nagyvárad, Teleky-utca 4.

Meghívó. Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Utazók Egyesülete Szaniszló utca 5. (v. Unió Club) helyiségébe meghívja tagjait 1941. január 5. (vasárnap) délelőtt 10 órakor tartandó rendezési közgyűlésre. Tájékoztató: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés. Pénztári jelentés. Új tisztikar választás. Tagfelvétel. Indítványok. Jelölő listákat legkésőbb 1941. január 4. déli 12 óráig adhatók le. Szavazati joggal tagdíj hátralékosok nem bírnak.

Ramminger István

női fodrász mester, Bazárépület
(ismét a régi helyén). Alapítva 1899.

Hajfestés, dauer, vas- és víz hullám,
parókakészítés.

HÁZASSÁG. Dr. *Hendzsel Lajos* állatorvos, *Ujfehértó és Haslinger Erzsike*, Nagyvárad, házasságot kötöttek.

A nagyvárad iergalmas Nővérek gyásza. Kern Karolin iergalmasrendi nővér, a nagyvárad Szent József kórház főnöknője hosszas betegség és a szentségek ájtatos felvétele után december 30-án, hétfőn este 7 órakor életének 56. évében meghalt. A Szent Vince intézetben ravatalozták fel és temetése is onnan lesz szerdán délután 2 órakor.

ORVOSI HIR. Dr. *Krúger Viktor* sebész. műtőorvos, orvosi rendelését Horthy Miklós-út 37. szám alatt megkezdte. Rendel. délután 3—5 óráig.

Vendéglő, mely biztos nyugodt megélhetést nyújt **azonnalra átvehető.** Telefon: 17-22. Cim: Szücs János Nagyvárad, Szent János u. 52.

KINEVEZÉSEK A POSTÁNÁL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelmi és közlekedési minisztérium vezetésével megbízott m. kir. iparügyi miniszter előterjesztésére a kormányzó dr. *Erdélyi Géza* postaigazgatói címmel felruházott m. kir. postatanácsost, a nagyvárad postaigazgatóság vezetőjét, m. kir. postaigazgatóvá kinevezte, dr. *Kovács Lajos*, nagyvárad postatanácsosnak a postaigazgatói címet és jellegét, dr. *Mihálka Béla* nagyvárad postasegédtitkárnak a m. kir. postatitkári címet és jellegét adományozta.



Felhívás. Felhívom Nagyvárad város területén lakó és a rendőrség (román) kötelékében volt alkalmazottakat, hogy összeírásuk végett 1941. I. 6-ig saját érdekükben jelentkezzenek hatóságom I. em. 7. számú szobájában. Személyi okmányát mindenki hozza magával. Nagyvárad, 1940. december 29. A kapitányság vezetője: Dr. *Horváth György*, m. kir. rendőrfőtanácsos.

Apolló Mozgó szilveszteri és újévi díszműsora

A legnagyobb és legelőkelőbb budapesti filmszínházzal egyidejűleg kerül bemutatásra Nagyváradon **Kalmár László**-nak ennek a fiatal filmtitánnak, a „Halálos tavasz” rendezőjének legújabb mesterműve

Tóparti látomás

Főszerepben: **Jávor Pál, Simor Erzsike és Tolnay Klári.**

Zene: **Fényes Szabolcs.** — Csak 16 éven felülieknek engedélyezve. — Jegyelővétel egész hétre. — Semilyen kedvezményes vagy szabadjegy nem érvényes.

Díszbemutató kedden este fél 12 órakor. — Újévi köszöntőt mond **Kamarás Gyula** a „Halálos tavasz” Ahrenberg grófia. — Szilveszterkor pezsgő és fajborok sorsolása. — **Rendes helyárak.**

A román követség felhívása a román hadsereg kötelékébe tartozó egyénekhez. Budapestről jelentik: (MTI) A román királyi követség közli, hogy a román hadsereg kötelékébe tartozók december és január 31. között láttaoztassák okmányaik. Láttaozás végett azok a tartalékos tisztek, altisztek, közkatonák jelentkezzenek, kik Magyarországon laknak. Az Erdélyben lakó románoknak láttaoztatás végett a kolozsvári és a nagyvárad román konzulátuson kell jelentkezniük. Akik személyesen nem jelentkezhetnek, irataikat postán is feladhatják ajánlott levélben.

Jó és olcsó is
a DARMOL hashajtó. Beváltja, amit ígér. Nincs vele kényelmetlenség, bajlódás. Teafőzés, keserűízű anyagok nyelése. Kitűnő ízű hashajtó a **DARMOL**
Már 10 fillért is minden gyógyszerüzletben kapható.

Hírek a vármegyeházáról. Dr. *Tóth Ernő*, Bihar vármegye és Nagyvárad város tisztifővőst a belügyminiszter Keckemétre helyezte át. — Szerke a megyében nagy közlekedési zavarokat okozott a hóvihár. Az alispán táviratilag intézkedett az akadályok elhárításáról. A hóvihár Eled környékén okozta a legtöbb nehézséget. — A szokásos új évi tisztelgések január 2-án lesznek a vármegyeházán.

Garázs, benzin-olaj

Szabó Zoltán

Beóthy Odön utca 22. sz. Telefon: 24-24.

DARÓCZI KISS LAJOS HÁZASSÁGA.

Régi romantikus szerelem teljesedett be tegnap azzal a polgári házasságkötéssel, amely a város-háza anyakönyvi hivatalában, szokatlanul bensőséges, meleg hangulatban folyt le. *Daróczi Kiss Lajos* kútunó hírlapírókollegánk, a „Nagyvárad” felelősszerkesztője és *Bozsik Etus*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselő-nője esküdtek egymásnak örök hűséget s *Borbély Dezső* főjegyző, aki a polgári házasságkötést végezte, meleghangú rövid beszédben üdvözölte a boldog párt. Tanúk: *Tabéry Géza* és *Biley Ferenc*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank helyettes igazgatója voltak.

Agygarnitúrák,

hencsertakarók, butorkretonok, angol huzatvásznak, nyugagyvásznak új beszerzés nagyon olcsón

Leitner Márton és Fiai cégnél
Hiatky Endre-utca 5. Telefon 24-13.

Polár-korcsolyák

megérkeztek a

POPPER-Sporthoz

Megnyilt! Erdélyi Posztókereskedés

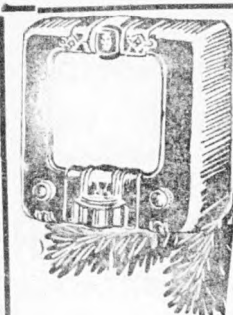
Nagyvárad, Hlatky Endre utca 7 szám.

Mielőtt bármily rőfösárut vásárol, saját érdekében keressen fel mert magyar gyártmányokat és külföldi árukat a legolcsóbb árakon árúsítok!

RÁDIO

SZERDA, JANUÁR 1.

- 8.00 Ebresztő. Szózat. Hanglemezek.
8.45 Hírek.
9.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Prédikál Ravasz László dr püspök.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a belvárosi plebánia templomból. A szentbeszédet mise közben Hamvas Endre budapesti érseki helytartó mondja. Énekel a templom énekkara, Berg Ottó vezényletével. Előadásra kerül: a) Demény Dezső: Missa pastorális változó részekkel; b) Kereszty Jenő: Változatok a Szép kelet, szép nap témájára; c) Himnusz. — A magánzólamokat Takács Clementina és Szabó Miklós énekl. Orgonán Kereszty Jenő.
11.20 Evangélikus istentisztelet a Bécsikapu-téri templomból. Prédikál Szántó Róbert Budapest-kelenföldi lelkész.
12.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.
12.30 Beszkárt zenekar. Vezényel Müller Károly.
13.05 Ujesztendő. Márkus László előadása.
13.45 Hírek.
14.00 Hanglemezek.
15.00 Adjon Isten mindent az új esztendőben. — Tarka gyermekdelután. Irta és vezeti Kilián Zoltán.
13.35 Zitta Emma énekel, zongorakísérettel.
16.05 Lidércke nyemábon. — Emlékezés Madách Imrénére.
16.30 Sztára Sándor harmonikus-hegedű-hárfa együttese.
17.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Petőfi a dalköltészetben. Irta Csipkés Ilona.
18.05 A Rádió Szalonzenekara. Vezényel Bertha István.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Naptár. Vers és muzsika az esztendő folyásáról.
20.00 Oláh Kálmán cigányzenekara.
20.40 Hírek, időjárásjelentés.
Műsor egész éjjelig a már ismertett módosítás szerint.



Ne gondolkodzon újévi ajándékon, vegyen egy rádiót a

1941 január 1

MUSICABAN

Rákóczi-út 9. szám

Eladó részletre is. — Néprádió P. 44.60.

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 2.

- 6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Etrend. Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 Szűcs Dezső elbeszéléseiből: A pofon. — Felolvasás.
10.45 Külföldi híradó. Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10 Gálné Schusztér Etelka gordonkázik, zongorakísérettel.
12.40 Hírek.
12.55 Szirmay Regináld énekel zongorakísérettel.
13.20 Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés.
13.30 Bálint Zoltán magyar nótákat énekel, kíséri Suki Tóni cigányzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Aratóhamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Rendőrzenekar. Vezényel Szőlőssy Ferenc.
16.15 Ruszin hallgatónaknak.
16.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A Rádió Szalonzenekara.
17.40 Külügyi negyedóra.
18.00 Tejelő állatok takarmányozása.
18.35 Marschalkó Mignon zongorázik.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Hangképek az 1940. esztendő második felének érdekesebb eseményeiről.
20.20 Magyar tánclemezek.
20.40 Hírek, időjárásjelentés.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Balkus András

autó felszerelési üzlete

Gróf Bethlen István-utca 9.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Fekete László

fűszer és csemege kereskedő

Szent János-utca 50.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

összes vevőinek és vendégeinek

Nagy Sándor

a Ritz illatszertár és női és férfi fodrász-üzlet tulajdonosa.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Bafiso

keramia

cserépkálya és kerámia áruk gyári lerakata.

Cégtulajdonos FIGUSCH I. JÓZSEF

keramikus mérnök

Szilágyi Dezső-u. 3.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Carmen cipőgyár

r. t.

Nagyvárad.

Kedves vevőinek, barátainak és jóismerőseinek

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Czillér Imre

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vevőinek

Papp Károlyné

drogeria

Rákóczi-út 9.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Juhász

cipőkereskedő.

Hlatky Endre-u. 1. Szent László-tér sarok.

Nőikabátok, ruhák

elsőrendű kivitelben **Róna Andor** Nagyvárad, Sas palota

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

— **Ujévi előadások.** Ujév napján két előadást tart a színház együttese. Délután 4 órakor rendes helyárrakkal a szilveszteri kabarét ismétlik meg teljesen az éjféli előadás szerint és azoknak szereplőivel, míg este 8 órakor szintén rendes helyárrakkal: Vaszary Gábor nagyszerű zenés vigjátéka: az Ördög nem alszik lesz műsoron.

— **Földindulás, Csütörtökön és pénteken este.** Kodolányi János óriási sikerű drámáját a Földindulást mutatja be csütörtökön és pénteken este a színház prózai együttese. Kodolányi Földindulását nem kell külön bemutatnunk Nagyvárad közönségének, mert nemcsak a legnagyobb könyv, hanem az utolsó évek legnagyobb színpadi sikere is volt. Budapesten a legtöbb előadást a Földindulás érte meg, ami a legjobb bizonyítéka a darab elsőrendűségének. A Földindulás a színpadirodalom gyöngye, amelyet mindenkinek látnia kell s ha már valaki megnézte, az sokáig a hatása alatt marad. A színház csütörtök és pénteken este 8 órakor rendes helyárrakkal.

FERENCZI GYULA

mérleg raktára és javító üzeme

BUDAPEST, IX. Mátyás utca 5 szám.

Telefon: 188-753.

tek esti előadására lázasan készül az együttes és az eddigi próbákból ítélve, a nagyváradi előadás csúcsteljesítménye lesz az együttesnek. A Földindulás csütörtökön este B. bérletben, pénteken este A. bérletben lesz a színház műsorán, rendes helyárrakkal.

— **Pillangó főhadnagy** — szombaton délután 4 órakor filléres helyárrakkal. Szombaton délután 4 órakor lesz a színház harmadik filléres előadása, amelyen színrekerül Komjáthy Károly operettje a Pillangó főhadnagy. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 4 pengő. Jegyek már kaphatók.

— **Tokaji aszu** a színház legközelebbi műsora szombat, vasárnap, hétfő és kedd este. A darab részletes ismertetésére még visszatérünk.

— **Rozmaring.** Vasárnap délután 4 órakor lesz a színház műsorán rendes helyárrakkal.

Heti műsor

Szerdán, január 1-én délután 4 órakor. A szilveszteri kabaré megismétlése, teljes esti műsorral.

Szerdán este 8 órakor: **Az ördög nem alszik.** Zenés vigjáték.

Csütörtök este 8 órakor: **Földindulás.** Kodolányi János óriási sikerű színműve. B. bérletben

Péntek este 8 órakor: **Földindulás, A. bérlet.**

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

A mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: TÓPARTI LÁTOMÁS.

BELVÁROSI: TOKAJI ASZU.

KORONA: MESEAUTÓ.

KÖR MOZGÓ: A GORODI FOGOLY.

TIVOLI: BORS ISTVÁN.



Biharmegyei Takarékpénztár

és Gazdasági Bank, Nagyvárad.

Saját tőke:

1,450.000. pengő

Alapítva: 1872.

Központok és fiókok:

Nagykároly, Ermihályfalva

Takarékbetéteket a legelőnyösebben gyümölcsöztet.

Deviza és valuta-ügyletekre a Magyar Nemzeti Bank által felhatalmazott intézet.

Folyószámlák. — Atutalások. — Váltóelszámolások. Inkassók.

A hóvihár miatt gyenge volt a felhozatal a hétfői hetipiacon

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiac felhozatalát és forgalmát erősen csökkentette a hóvihár, amely csak a késő délelőtti órákban csendesedett le. A zöldség, gyümölcs piac és a tejpiac nagyon gyenge volt a felhozatal s tartottak voltak az árak. Egyedül a baromfi piacon volt közepesnek mondható kínálat.

A vásárlóközönség legnagyobb gondja még mindig a burgonyahiány. Az elosztóközpont még nem küldötte le a rendeléseket s így csak bihari burgonya volt a piacon, amit pedig a maximális árnál magasabban kg-ként 22 fillérért 7 leírt árultak, de ezt is oly kis mennyiségben, ami nem elég a vásárlóközönségnek. Maximális áron felül árulták a falusi főzvaját is. A többi cikkek ára nem változott lényegesen.

SAN REMO

Györki Sándor
virágüzlet

Nagy választék legszebb és legolcsóbb kosarak, csokrok és koszorúkban.

Frenczel Sándor üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Épület üvegezés
Képkerepezés

Nagyvárad, Szt.-János utca 44
Telefon: 19-13

Merano szálloda

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 2.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.
Pensiórendszer. Igen mérsékelt
árak. Olcsó havi bérlet.

A legkellemesebb családi ház a Belváros szívében

SEMMITŐL — A DISZMAGYARIG!...

Világéletemben olvasás közben aludtam el — most történt először fordítva! Egy pompás, jólfűszerezett, komoly külföldi magazinnak beillő divatlapot kaptam! Olvasmány! Az egész olyan kerek egészbe foglalt, szellemesen színes, harminckétoldalas költemény a magyar ruháról, hogy nemcsak a nőket, de bennünket, férfiakat is meggyőz arról az igazságról, hogy a magyar ruhában szebb lesz a nő és több lesz a férfi!

Sohasem voltam szószátyár, de most úgy érzem, hogy erről „írni kell” s általában arról az úttörő munkáról, amelyet a Magyar Divatcsarnok a közönséget viaskodó magyaros öltözködés érdekében tett. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom: nem volt ebben a roppant munkában semmi hivatalos támogatás, vagy segítség, de még csak útmutatás sem, Annál érdekesebb az a csokor, amelyet ebből a küzdelemből összerakva olvasóimnak szeretnék megmutatni.

1935. A magyaros öltözködés hőskora. Még a Gyöngyösbokrétá az egyetlen magyaros látványosság, ez is csak a külföldieket érdekli. A Divatcsarnok komoly díjakkal, lelkes hangon pályázatot hirdet magyaros ruhatervekre. Sokan megmosolyogták ezt a tapogatózást, amelynek sikerében senkisem hitt. A Magyar Divatcsarnok azonban nem hagyta magát!

1936. Vakmerően és egyedül magyaros női ruha divatbemutatót tartott heteken át, hogy meggyőzze a hölgyeket, milyen szép is a „honi-hímes”. Itt-ott már feltűnedezték Pest utcáin egy-két Divatcsarnok-ruha...

1937. Sok-sok tapasztalat után „dirndli” helyettesítő magyaros nyári ruhák sorozatával lép meg a hölgyeket. Ez már bombasiker! „Huncutka”, „Rátarti”, „Hímes”, „Cicomás”, „Bodros”, „Kaláris”-ruhák minden csukott ajkú, minden csukott szívet kinyitottak. Már akkor érezhető volt, hogy sok költséggel, sok fáradsággal és lelkesedéssel végzett munka eredményeképpen a magyaros ruhádivat renaissance-ának előestéjén állunk.

1938. „Magyart a magyarnak!”... röppent fel a tömör programm és a nyári ruhák mellett komoly délelőtti, délutáni, utcai és estélyi ruhák látnak napvilágot, részben a Divatcsarnok káprázatos Rákóczi-úti kirakatain keresztül, részben egy kis pompás füzetben. „Megjelenés magyar ruhában”, hirdette bálidőben a Divatcsarnok e pompás és miniatűr divatlapban, amely gyönyörű téli ruhákat, estélyit, bálit és diszmagyart kínál, mindenki által elérhető polgári áron.

1939. Neves tervezőket állít csatasorba a Divatcsarnok és az álmélkodó hölgyek ajándékba kapták a „Parádés” és az „Ünneplő” ruhákat. Esztendőök szívós munkássága nyomán máról-holnapra úgyszólván a teljes váratlanság meglepetésével kezdtek feltűnedezni Budapest nyilvános helyein a lenyűgözően szép, egyszerűségben is pompás magyaros ruhák. Nem vitás és kizárólag a Magyar Divatcsarnok érde-

me, hogy nemcsak Főrangú Asszonyaink ékesítették magukat különleges társadalmi eseményeknél magyar ruhával, hanem népszerű lett a középosztály asszonyai között, egyszerű emberek között, a magyar lányok között, mert a tökéletes szépség mellett még egy varázsszámot is nyújtott az áruháza: áruk formájában! Mások talán megelégedtek volna ennyi áldozattal, ennyi munkával és ennyi eredménnyel. De nem így a Divatcsarnok! Ezt már a vidéki lapokból tudjuk: féltve őrzött drága modelljeit, népszerű ujdonságait, személyzet és apparátusát felrakta egy autóbuszra és elindult Pest után meghódítani a vidéket. Győr lelkes hölgyei, Sopron igényes asszonyai, Komárom válogatos leányai, Esztergom előkelő társadalmi, Székesfehérvár Emerikánás hölgyei hitet tettek amellett, hogy a Divatcsarnok missziót teljesít megjelenésével és mondanivalójával. (Városok szegényei nagyobb kenyérhez, csecsemői pedig egy kis kelengyéhez jutottak, mert az ilyen divatbemutatók bevételeit: ők kapták.)

1940. A nagy történések esztendeje — a magyar ruha frontján is! Kora tavasszal az árvizkárosultakért rendez magyaros divatbemutatót a Divatcsarnok. Nyáron a nagyszerű Takaros-ruhákkal lép meg a hölgyeket. Az Őszi Vásár legnagyobb attrakciója a Divatcsarnok ruhabemutatója. Röviddel rá új erők bekapcsolásával megrendezi felejthetetlen szépségű „Erdélyért” divatbemutatót, amellyel a pesti napilapok is annyit foglalkoztak. Az új modellek eleven frissességén, kifejező méltóságteljeségén, az eredeti motívumok sikerültebb áthangolásán már érezzük az új erők modern felfogását. Ezek a ruhák már egész közel jöttek a mai élethez, már nem az eredetiség drasztikumával hatnak, hanem kifinomult izlésességükkel, megjelenik az új „Parádés!” Pazar!

Erdekes jelenség és nagy tanulság: amirehhez senki sem mert hozzányulni — fantázia híján-e, vagy kényelemből, nem tudni — abból a témakörből ilyen hallatlanul színes, vakmerően eredeti széles skálát játszott végig a Divatcsarnok! Jólesik ezt így csokorba szedni — mert magyar ügyről van szó!

De tovább! Erdélyben az emberek hitetlenkedve adják egymás kezébe az újságot: mi lehet ez? Valami Magyar Divatcsarnok 5000 pengős pályázatot hirdet magyaros ruha és ajándéktárgy tervezésére, kizárólag erdélyiek részére! Hitetlenkednek! Aztán minden elérhető érdekelt kap egy részletes tájékoztatást... Újabb hirdetés... Újságcikkek: 5000 pengős pályázatot hirdet a Magyar Divatcsarnok!... Megint csak a Divatcsarnok, az a magánvállalat, amely elsőnek mer pénzt és munkát vinni Erdélybe!

Ez volt az a csokor, amit a Divatcsarnok munkájából csak úgy találokra összeszedtem, míg az említett divatlapot olvastam. Ezzei is úttörő munkára vállalkozott a Magyar Divatcsarnok, mert ilyen még nem volt és egyhamar nem is lesz. Férfinek is, nőnek is el kell olvasni. Maradéktalanul meggyőz arról a tételtől, hogy „Magyart a magyarnak a Magyar Divatcsarnokból.” —a—a

Repülő forjait (általány) utazások Budapestre

„IBUSZ”

Nagyváradról—Budapestre 3 napos tartózkodással egybekötött repülő-utazásokat bocsát a magyar utazóközönség rendelkezésére. A repülő forjait utazások magukban foglalják a repülő jegyet Budapestre és vissza, továbbá egy 3 napos jegyfűzet Budapesten. Jegyfűzet ára repülőjeggyel együtt P. 75-85-ig.

Jegyfűzetek kaphatók az

„IBUSZ”

MAV hivatalos menetjegyirodában Rákóczi-út 10/a. — Telefon: 11-17.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Bordás Istvánfűszer és csemege kereskedő
Szt. János-u. 52.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

az **István étterem**VÉGH és RUZICKA tulajdonosok
Kapucinus-utca 3.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vendégeinek

KLONDAkönyv és papír kereskedő
Rákóczi-út 11.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

ROYAL-kávéház

r. t.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

PANNONIAszálloda-, étterem-, kávéház-, grill-
tulajdonos.

NEDELKO JÁNOS vendéglős mester.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Almási testvéreklakatos mesterek
Rimanóczy-utca 8.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

kedves vevőinek

Besting cukrászda

Rákóczi-út.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Ginzery Kálmánférfi és női divat kereskedő
Sas-palota.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Nánássy Józsefvendéglős
Színház-utca 4.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Bélády Károlyfűszer és csemege kereskedő.
Horthy Miklós-út 17.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vevőinek, bajtársaknak,
magyar testvéreknek**MIGNON**

csokoládé ház Szaniszló-utca 2.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

EMKEszálloda, kávéház, grill bérlője
BORNEMISSZA BÉLA.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Kelemen Lászlóokl. mérnök
Rádió és villamossági üzlet Rákóczi-út 6.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

összes vendégeinek

JAPPORT

cukrászda

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

• összes vendégeinek

„Jó Barát“

vendéglő

LŐRINCZ DEZSŐ tulajdonos.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

vevőinek, jóismerőseinek és barátainak

Mezey János

fűszerkereskedő.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Vácsi és Dobribán

rádió szaküzlete

Kossuth Lajos-utca 7.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Nagyari Ferenc és László

cipőüzlete

Kossuth Lajos-utca. 5.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

összes vendégeinek

„Kis Pipa“

étterem tulajdonos HABY JÓZSEF

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

összes vendégeinek

Leitner Ferenc

Kék macska-vendéglő tulajdonosa

Igen tisztelt vendégeinek és jóismerőseinek

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Krajcsik István

Széchenyi étterem

Nagy Szilveszter-est, malac sorsolás.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

D'ORillatszer és játékarúháza
Rákóczi-út 18.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Petrovics

csokoládégyár.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Wurst József cég

utóda

fűszer és csemege kereskedés.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Tompa Ferencporcellán és üveg kereskedése
Rákóczi-út 5.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Török és Szedresyvas- és festékárú üzlete
Rákóczi-út 2.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Halász Imre

szűcs mester

Színház-utca 4.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN

Tolvaj Gyula

női szabó

Hitler Adóli-utca 6.

Nincs drágább a rossznál, akármilyen olcsó is. Ez különösen igaz a fűzőknél. A rossz szabású fűző deformálja az alakot, kényelmetlen, felcsuszlik. Ezért igen gondosan kell kiválasztani azt a fűzőspecialistát, aki szép munka, tartós jó anyag mellett az alakot formáló — átalakító szabás és systemával dolgozik. A divattal mindig lépést tartó KOVATS SANDORNÉ fűzőkészítő, Nilgész-telep, Sinaia-u. 4. huszonnyolc éves gyakorlata biztosítja a legszebb sikert.

APRÓHIRDETESEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Adás-vétel

Eladó

50 darab 3 hónapos és
15 darab 6 hónapos
angol sertés Tüdőszá-
natoriumban. 413

Eladó

egy jó karban levő
szőgyártó varrógép.
Gróf Tisza István ut 3.
Kludsky árkusz. 416Si bakancsot
megvételre keresek 38-
as nagyságban. Cime-
ket a kis Japportba
kérek. 407

Eladnám

vagy elcserélném köz-
pontban levő házamat
nyolcszáz ezer leí ér-
tékben Romániában
levő hasonló értékkel.
Erdeklődni Hiltel utca
47. háztulajdonosnál. 395**Különléle**Üzlethelyiségeket
keresünk a város kü-
lönböző pontjain. —
Ajánlatokat a Magyar
Ivó Szövetség címére
Rákóczi ut 2. I. emelet

Bármely

biztos megélhetést
nyújtó üzlethez pénz-
es társnak ajánlko-
zom Sztaroveszky ut-
ca 37. Koza. 411

Akik

magánháza, bérhá-
za, szőlőt, birtokot v.
bármilyen ingatlant
eladni, venni akarnak,
forduljanak Észal-
mal Popovics ügynök-
séghez, Szent János u.
6. szám. 399Magyar urinők
ruháikat, kabátjaikat
Mágorinénál varratják
Katolikus Kör épület.
387

Rendeljen

kírákat állványokat —
modern kivitelben —
Szacsay műszerésznél
Rimanóczy u. 5. 406**ÓRA, ÉKSZER,
DISZTÁRGYAK**
NAGY VÁLASZTEK BAN AZ
AJÁNDÉK BOLTBAN**Gierling János**
NAGYVÁRAD, SZÉCHENYI TÉR 10.

Jömenetelű

II. osztályú vendéglő,
családi okok miatt el-
adó. Cím a kiadóban.
400A Rulikovszky ut
szomszédságában a
káptalan birtokába
visszaadott Kommen-
dász réti 32 holdas
kertgazdaságra kivá-
lóan alkalmas föld egy
évre hasznóbérelhető.
Ajánlatokra felvilágo-
sítást ad délután 4—
6-ig dr Imrik Gusztáv
a káptalan főügyésze,
Pázmány Péter utca
4. Telefon 26—93. 368
412Öskeresztény
ügyfelem 15.000 pen-
gővel garanciaképes
üzletbe társulna, Po-
povics ügynökség, Szt
János u. 6. 398Újság-makulatura
pok kiadóhivatalában.
kapható a Magyar La-Jéppálya nyitva
a színházi diszletrak-
tár (v. Crisana) udva-
rán. Mélyen leszállított
idénybérletek. (Tiszvi-
selőknek, diákoknak,
katonáknak külön ke-
vezmény.) Válthatók a
helyszínen vagy bihari
Szabó szállítási irodá-
jában. Kossuth u. 16.**Lakás**

Februárra

egy vagy kétszobás
fürdőszobás, napos
fekvésű lakást kere-
sek. Cím: dr Balás
László járáshíró, Itélő-
tábla. 409

Magánházban

2 butorozott szoba,
fürdőszoba használat-
tal azonnal kiadó. —
Petőfi u. 10. 410

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás
garzonlakás. Irodának
is alkalmas. Szigligeti
utca 12. volt 8. 401

Utcai

butorozott szoba azon-
nal kiadó. Lukács Gy.
utca 40. 403**Állást nyec**

Megbízható

mindenes szobalányt
1-ére felvesszek. Dr
Soósé, Sztaroveszky
utca 47. szám. 405

Gépiró

kisasszony azonnalra
felvétetik. Dr Kristóf,
Rákóczi ut 10. 408

Kifutónak,

boltiszolganak ajánl-
kozom. Magyar u. 38.
Markovics. 414

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:

Dr Paál Árpád Dr Scheffer Ferenc

Szent László-nyomdát igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.